

- Városmajori Szív- és Érgyógyászati Klinika, Szívsebészeti Intenzív Osztály
- SOTE, II. Sz. Belgyógyászati Klinika, Endokrinológiai Osztály
- Csepeli Kórház, Sebészet
- Országos Onkológiai Intézet, Intenzív Osztály
- Szeretetkórház Budapest, Krónikus Belgyógyászati Osztály

Huszonegy év alatt hét munkahely. Volt, ahol csak néhány hónap, volt, ahol évek teltek el. Az általános ápolóból előbb EU-konform felnőtt szakápoló, majd később intenzív terápiás szakasszisztens lettem. Végérvényesen ápoló, ápolónő. Egy olyan lény, aki fehér uniformist visel, és akit az emberek röviden, becézve egyszerűen csak nővérkének neveznek. Emlékszem mindenre, nagyon is jól emlékszem.

*

De később valahogy fordult a kocka. Nagyot fordult, és nagyon lassan. Olyan lassan, hogy eleinte talán nem is vettük észre. A főnövérek bevonultak az irodájukba, amely vagy az alagsorban, vagy az épület tetején volt. Velük beszélni, találkozni, ahhoz időpontot kellett előre kérni, egyeztetni. A kollégáink megfogyatkoztak, nyugdíjba vagy férjhez mentek, országhatárokon túlra, árufeltöltőnek mindenféle plázákba. A pelenkából állandó lett a hiány. A kötszereskocsi ritkán volt teli, a gyógyszereket rendelni kellett újra és újra, vagy a páciensek családjával behozatni. A tanfolyamokért, továbbképzésekért már fizetni kellett, és azért is, hogy a működési engedélyünket megtarthassuk. A mosdókat szappannal és vécépapírral mi töltöttük fel, és behordtuk a régi

ruháinkat az egyre fogyó, majd eltűnő kórházi hálóin-
gek helyett. Nem volt már hőmérő, csak egy, és nem
betegként, hanem folyosónként. Nem volt törülkö-
ző, sem papír törülköző, és bezárták a gyógyszeres-
szekrényeket. Kevesebb lett a takarító, a szobákat már
az ápolási asszisztensek takarították, az is a munkakö-
ri leírásban szerepeltetett kötelességük lett. Spórolni
kellett a vegyszerekkel, spórolni kellett mindennel, és
alig akadt rendes kötszer. Nem volt az ápolóknak étel,
a konyháról felküldött kocsikon nem maradt egyetlen
plusztányér sem, és azt mondták, mindenki hozza be a
szendvicset, vagy menjen le a büfébe, ha enni akar. Per-
sze a munkaidőben nincs szünet, és ha az ápoló egyedül
van, akkor mindezt nem teheti meg. De erre valahogy
nem gondoltak. Tizenkét órás minden műszak. Egye-
düllét. Először voltak szakképzett kolléganők társnak,
akikkel be lehetett osztani a munkát, de azután már csak
segédápoló volt, aki nem rendelkezett ugyanazokkal
a kompetenciákkal. Először egy emelet jutott egy nő-
vérre 22 beteggel, azután egyre gyakrabban fordult elő,
hogy egy nővér nem egy emeleten volt gyógyszerelni és
beteget ellátni, hanem két emeleten kellett szolgálatot
teljesítenie a nappalos műszakban. Éjszaka pedig egy
nővér volt minden emeleten segédápoló nélkül, teljes
felelősséggel, teljesen egyedül. 22-24-28 beteg, mikor
és hol. Mosdatás. Volt, hogy hajnali fél kettőkor fejezte
be a szakképzett dolgozó a betegek mosdatását és az
ágyak húzását, majd kezdte újra hajnali négykor a bete-
gek tisztába tételével. Közben ellátta a saját szakápolói
feladatát, gyógyszert osztott, infúziót kötött be, hívta az
orvost, dokumentációt írt. Hajnalra vagy estére a munka

végeztével olyan volt mindegyikünk, akár a rongy. Volt, hogy nem ittam és nem mentem el pisilni reggel héttől délután négyig, mert egyszerűen nem volt rá időm. Azután ebből a mókából napi rutin lett, mindennap ugyanígy ment ez. És szépen lassan elmaradtak az osztályértekezletek, a beszélgetések a kollégákkal, az évente egyszeri karácsonyi vacsorák, és nem volt több közös kirándulás. Mindenki mindig rohant mindenhova, másodállásba, maszek munkára, házhoz gondozásba. Nem ismertem olyan felnőtt, családos kolléganőt, akinek csak egy állása volt. A régi monitorok voltak, a régi infúziós pumpák mindenhol, mert nem vettek újakat, az eszközök pedig hol működtek, hol nem. Az orvosok is megváltoztak. Nyugdíjba mentek, vagy más klinikákra, és helyettük mások jöttek, átcsoportosítással a már bezárt kórházakból. Fáradtak voltak, elkeseredettek, más irányú szakvizsgákkal jöttek, mint ami kellett, de vállalták az átképzéseket. Sokan közülük úgy érezték, nincs szükségük a nővérek véleményére. Gondolták, a kórház vezetéséhez alkalmazkodnak inkább, mert nyugdíj előtt nem akarták elveszíteni az állásukat, féltették a pozíciójukat. Volt, hogy nyolc alkalommal szúrtunk meg egy beteget, mert nem volt már végtagi vénája, de nem javasolhattuk centrális kanül bekötésére, mert az orvos szerint az sokba került volna. (2500 forint, megkérdeztem.) Az olcsóbb gyógyszert adtuk mindenkől, hacsak a hozzátartozó nem íratta fel és nem hozta be a kórházba a drágábbat és jobbat. Napi három pelenka jutott egy betegre, akkor is, ha calicivírus-járvány volt, és akkor is, ha a páciens, a betegségéből kifolyólag, folyamatos hasmenéssel volt kénytelen élni. A családtagok vették

meg a hiányzó pelenkát. Felcímkéztük a zacskókat a betegek nevével, de nem ígérhettük, hogy ha másnak szüksége lesz rá, és nincs neki, akkor annak a másik betegnek nem használjuk fel. Nem is kérték, hogy ígérjük meg. A hozzátartozók is hallgattak. Nem ígérhettünk már gyógyulást, és nem ígérhettünk méltó bánásmódot senkinek. Csak azt ígérhettük, amit mindig is, hogy mi mindent meg fogunk tenni. Mindent, ami az erőnkben telik. A műszak végére akár a rongy, mindegyikünk. Semmi gond, lábak befáslizva, fogak összeszorítva, mosolyogni kell. Volt, hogy leszázalékoltak mellettünk kolléganőket harmincévesen gerincsérvvel. Volt olyan is, hogy kolléganő a műszak idején kapott stroke-ot. Mert mi betegen is bejártunk dolgozni, mert a táppénz mellé nem kaptunk volna sem műszakpótlékot, sem paraszolvenciát. Márpedig ez a kettő volt az életben maradásunk esélye. Szégyen vagy sem – és ha az, nem az ápolónők szégyene. Volt, hogy másfél évig nem mentem szabadságra, mert nem volt ember, aki helyettesítsen. A gazdasági igazgató biztosan szívta a fogát, amikor felmondtam, mert kilépéskor a bent lévő szabadságot is ki kell fizetni, és nekem háromhavi bérem maradt bent... Apropó, bér: az utolsó hazai munkahelyemen 10 évig dolgoztam. Belépéskor, 2005-ben a fizetésem bruttó 115 000 forint volt. Kilépéskor, 2015-ben bruttó 125 000 forint. E4-es bérkategória, közalkalmazotti bértábla szerint, amivel beléptem, és E5-ös, amivel ki. Háromévente nem emelkedett semmi, hiába lett volna az úgy jogszerű, ezzel-azzal szépen megindokolták az elmaradt béremelést. Fő érvük az volt, hogy édesanyám halála után három hónapig nem dolgoztam, és arra az

időre megszakadt a munkaviszonyom. Hát, én kérek elnézést. A kórházban egyébként nem engem fizettek a legrosszabbul... De voltak képzetlenebbek, akiknek mégis magasabb volt a fizetése. Egy idő után már nem kerestem okokat és magyarázatokat erre. A segédápolók 2015-ben ugyanott havi 74 000 forintot vittek haza nettó, havonta. Nem, köszönöm, ezek után nem volt több kérdésem. Évente persze kaptunk jutalmat kétszer is – már aki kapott –, és mondták, hogy örüljünk ennek. Örültünk is. Én is mindig kaptam. Semmi panasz nem volt ellenem, nem követtem el sem szakmai, sem emberi hibákat, nem voltam az utolsó három évben sem betegállományban, sem szabadságon, egyetlen napon sem. Facialis paresisszel, vagyis arcidegbénulással és gyomorvérzéssel is dolgoztam, és méhemben a miómával, petefészkeimben a cisztákkal, amiket nem volt idő megműttetni. Kicsit nehezebb volt így mosolyogni, de nem volt lehetetlen. Szerettek a betegeim, és ez sok erőt adott. Szerettem a szakmámat, és ez a szeretet még többet adott. Most is szeretem a hivatásomat. Azt szeretem benne, hogy a betegeim egy szép napon felöltöznek az utcai ruhájukba, és mosolyogva hazamennek. Azt szeretem, hogy ha nem marad más megoldás, akkor a haldoklókat méltósággal át tudom segíteni oda, ahová egyszer mindannyian megyünk. Szeretem a szakmát, mert emlékszem. Emlékszem minden egyes pillanatára, mert az életem része volt és maradt. Szeretem az alapok miatt, amiket több mint húsz éve nagyszerű emberek adtak át nekem, akiknek a tekintetét és szeretetét soha nem felejtettem. Szeretem a kollégák miatt, akikkel sírtam, nevettem, akikkel együtt tanultam, akikkel együtt lettem

általános ápoló, majd felnőttszakápoló és intenzív terápiás szakasszisztens. Én magyar ápolónő vagyok, három szakvizsgával. Egy olyan ápolónő, aki az elmúlt 26 évét kórházakban, betegek ágya mellett töltötte. Szeretem a hivatásomat, soha nem tudnék mást csinálni, ehhez értek. De mindez a szeretet kevés volt ahhoz, hogy Magyarországon maradhassak, és a hazámban élhessek.

*

Aztán 2010 után véglegesen elborulni látszott, egészen baljósá vált az ég felettünk. A sötétség beborított mindent. Vártuk a csodát, egyre vártuk, de csak újabb évek teltek el, és elmaradt a világosság, a nap nem kelt fel többé, nem jött újabb reggel. Hogy felhívjuk a figyelmet arra, ami történik, amit érzünk, egyikünk, aki a legnagyobb és a legbátrabb volt közöttünk, először csak fekete szalagot tűzött ki a köpenyére. Azután fekete pólót vettünk fel, amiből később fekete uniformis lett. Gyászoltunk, de ezt a hatalom nem vette észre. Gyászunkat lázadásnak, ellenállásnak, elégedetlenségnek és ezáltal a hivatásunkkal összeférhetetlennek minősítették. Hangunk nem talált visszhangra, kérdéseinket nem válaszolták meg. Kéréseinket, mint érthetlent és teljesíthetlent, a saját közvetlen főnökeink is elutasították. Nem volt miről beszélni többet. Az egyetlen mondat, amit válaszul kaptunk mindenkitől, egyszerűen hangzott: ha nem tetszik, el lehet menni. És mi, elég sokan, akiknek nem maradt más választásunk, nem is tehattünk mást, hallgattunk erre a szóra.